

El document del mes de juliol de l'AMR

número 07/2014

L'espia que em va estimar

Les vicissituds italianes d'un espia virtuós

Dades arxivístiques del document

CAT AMR 1.1 Fons Ajuntament de Roses, Expedient de sol·licitud d'anul·lació de l'ordre d'expulsió d'Espanya de Luigi Morini Boveri, 24 d'octubre de 1944. Castellà i italià.

Història arxivística

A vegades -tampoc massa sovint- els documents administratius plantegen més incògnites que no pas respostes donen. El document que avui presentem n'és un cas perfecte: localitzat sense cap tipus de context lògic enmig de la resta de la documentació municipal, esdevé un expedient que, d'entrada, no té cap relació amb Roses. Tanmateix, hom pot apuntar la hipòtesi que el fet que durant dècades el Jutjat Municipal de Pau compartís seua administrativa amb l'Ajuntament de Roses, provoqués la barreja de l'esmentada documentació, possiblement en el moment del trasllat de la institució judicial a la seua ubicació actual.

Contingut

Malgrat que es tracti d'un document complex, era gairebé obligatori destacar la fotografia de l'encapçalament. La imatge traspua sense dubtes la picaresca que, des de temps immemorials, s'ha practicat a les ribes del mar Mediterrani. La fotografia immortalitza l'italià Luigi Morini Boveri, possiblement de professió advocat, que des de l'any 1930 residia a Barcelona i que, com ell mateix declarava, "cuyo pais [Espanya] ama y venera como si fuera su verdadera patria". Al costat seu, apareix un home vestit de motorista i aspecte militar, que no ha estat identificat. Al revers de la fotografia hi ha una anotació manuscrita de l'interessat que diu: "Luis Morini Boveri su Barcelona".

El nostre protagonista va vestit de dona i, encara que no coneixem les seves aficions lúdiques, es pot assegurar que ho féu, durant la Guerra Civil, per amagar-se de les autoritats revolucionàries, atesa la seua filiació feixista. Ell mateix ho explica: "...durante la etapa de dominación marxista en Barcelona, permaneció en la misma Ciudad, hábilmente disfrazado de mujer...según acredita mediante la fotografía que acompaña de número DOS". La disfressa femenina fou una precaució necessària si hom té en compte que Morini era el cap del Servei d'Informació del Consulat italià a Barcelona, és a dir, n'era l'espia oficial.

Malgrat l'escassa bellesa femenina de Luigi Morini Boveri, salvà d'aquesta manera tan peculiar la vida a la Barcelona de la Guerra Civil. Amb tot, la realitat és diametralment diferent de la visió que de l'espionatge n'ha ofert el cinema, especialment la nissaga de James Bond. Encara que, ben pensat, un era anglès i l'altre italià.

Context

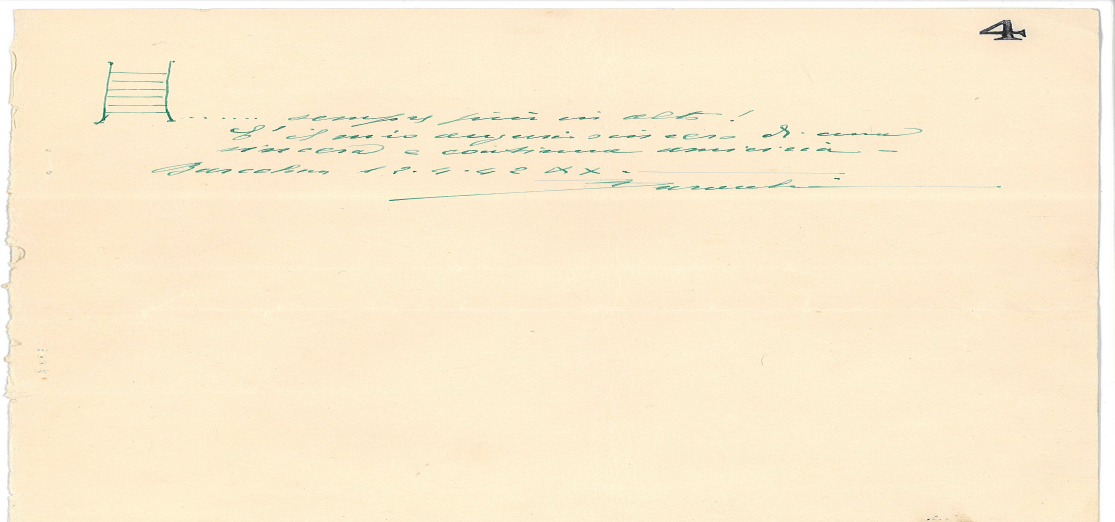
L'any 1944, Luigi Morini Boveri, de 43 anys d'edat, natural de Sale (Itàlia), i casat, es trobava engarjolat a la presó Celular de Barcelona des del 17 de juliol de l'any anterior. La causa: un suposat delicte d'estafa, un càrrec que, en italià, té més i millor sonoritat, una *truffa*.

L'Audiència Provincial de Barcelona (Jutjat d'Instrucció número 12, sumari 485/1942) el jutjà el dia 5 d'octubre de 1944 i "atendiendo el resultado de las pruebas practicadas y quedando clarividentemente demostrada la inocencia del exponente" dictà sentència absoluta que el deixava en llibertat. Tanmateix, vint dies després encara es trobava a la presó i demanava al Director General de Seguretat, de Madrid, que deixés sense efecte l'ordre d'expulsió d'Espanya. Argumentava una sèrie de motius a mig camí entre les adhesions polítiques -potser caldria matisar-ho amb el paraigua del paral·lelisme entre els règims italià i espanyol, ambdós feixistes- i, sobretot, la xarxa d'amistats amb les autoritats consulars italianes, el primer cònsul després de "l'alliberament franquista" de Barcelona, Carlo Bossi, i el vice-cònsul, Galeazzo Pini.

Piopi, micia a memore
delle vere triti e lontane
dei vivaechi. — non l'estin-
puri nel tempo ne nelle
distanze — Il volo non conosce
confini, non lontananze ^{un liti}
Questo è per fare vedere alla gente ~~il volo~~ <sup>(vedere a pag 33
per gl'interessi)</sup>

Nota d'un amic de Morini: "Gigi, el record de l'amistat de les nits tristes i llunyanes dels vivacs no s'extingirà en el temps ni la distància. El vol no coneix confins, ni llunyanies ni límits. Enzo".

Sigui com sigui, la vida de Morini devia ser prou atzarosa i moguda, fins i tot divertida. Així ho fa sospitar una carta de recomanació de Mario Telese, extreballador del Consulat General d'Itàlia, en la qual afirma que "son falsas las acusas [sic] que el Morini tenga antecedentes penales por estafa en Italia" i que "la posición adoptada en el pasado año por el Consulado contra el Morini se debe a la variación de orientación política italiana, y a la venganza de un cónsul general, la caída del cual provocó el Morini como miembro del Servicio Informaciones". Cal tenir en compte que les dificultats polítiques de Mussolini a partir juliol de 1943 provocaren també canvis polítics radicals que afectaren tots els nivells administratius, inclosos els consulars. Era obvi l'interès del nostre espia a residir a l'Espanya feixista. La seva regió d'origen, el Piemont, era en aquells moments l'escenari de l'enfrontament directe entre els darrers reductes feixistes i l'indomable moviment partisà, pel qual els addictes al règim feixista no eren precisament ben vistos. Amb aquest panorama sembla estrany que Luigi Morini Boveri no es continués disfressant de dona!

Nota d'amistat d'un ciutadà italià que diu: "sempre Pini in alto! És el meu auguri sincer d'una sincera i contínua amistat".

Més info

Arnau Gonzàlez Vilalta, *Cataluña bajo vigilancia: el consulado italiano y el fascio de Barcelona (1930-1943)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2009.

Agraïments

A l'Stefano Romani per la seva ajuda en la traducció de textos de l'italià.